

Indiener:	Gemeente Enschede
Mede indieners:	Almelo, Borne, Groningen, Hengelo, Kampen, Oldenzaal, Dalfsen, Steenwijkerland, Zaanstad, Dinkelland, Olst-Wijhe, Wierden,
Titel motie:	“Geen woorden maar daden”
Datum indiening:	21 mei 2024

Constaterende, dat

- De financiële verhouding met gemeenten flink onder druk zijn gezet door het vorige kabinet. Dit door een uitname uit het gemeentefonds van structureel 4 miljard waar slechts voor 2 miljard reparatie op is gedaan (1 miljard bij VJN23, 675 miljoen bij VJN24 en 300 miljoen geparkeerd bij Rijk voor indexatie zorgkosten).
- Gemeenten naast de forse uitname van 2 miljard uit het gemeentefonds ook 1 miljard moeten bezuinigen op de Jeugdzorg middels een ambitieuze hervormingsagenda.
- De afgelopen jaren ook steeds meer middelen van de algemene naar specifieke uitkeringen zijn overgeheveld (bijv gelden voor woningbouw en volkshuisvesting á 1,6 miljard euro). Gemeenten missen daardoor accres, worden in de eigen beleidsvrijheid ingeperkt, kunnen hierop lastig structurele verplichtingen aangaan en hebben hierdoor toenemende administratieve en verantwoordingslasten.
- De nieuwe regering in haar hoofdlijnenakkoord het vooralsnog nalaat een nieuwe weg in te slaan. Er zijn mooie woorden over dat gemeenten in staat moeten worden gesteld om adequaat te functioneren. Echter op geen enkele wijze is sprake van reparatie op de uitname gemeentefonds. Wel wil men de gemeentelijke woonlasten maximeren waardoor beleidsvrijheid verder wordt ingeperkt. Hoewel het positief is dat specifieke uitkeringen teruggaan naar de algemene uitkering is het heel wrang dat daarbij een budgetkorting van 10% wordt toegepast. Daarmee worden gemeenten opnieuw geconfronteerd met 640 miljoen korting. We zouden graag zien dat de nieuwe regering de zorgen van gemeenten serieus neemt en dat zij tot inkeer komt en we alsnog een goede herstart kunnen maken.
- Gemeenten hierdoor de komende jaren te maken krijgen met zeer ingrijpende en zichtbare bezuinigingsoperaties met vergaande gevolgen voor de aanpak van grote maatschappelijke opgaven als wonen, bestaanszekerheid, energietransitie en (jeugd)zorg. De nieuwe regering stelt dat ze deze opgaven in gezamenlijkheid met gemeenten op wil pakken. Helaas kunnen gemeenten hun verantwoordelijkheid hierin niet pakken door tekortschietende financiering.
- De VNG in december per motie is opgeroepen zogenaamde “teruggeefgesprekken” te voeren met het kabinet als onverhoopt niet de volledige korting op het gemeentefonds wordt teruggedraaid. Als gemeenten het werkelijk structureel met substantieel minder middelen moeten doen is het niet meer dan reëel dat er een constructief en op oplossingen gericht gesprek over het takenpakket en de knoppen waaraan gemeenten kunnen draaien wordt gevoerd. Gezien het hoofdlijnenakkoord is het de hoogste tijd om hierop door te pakken.

Roept het VNG bestuur op om

- Daadwerkelijk en per direct te starten met een “takengesprek” met het kabinet. Dit met de insteek om het takenpakket van gemeenten weer passend te laten zijn bij de beschikbare middelen in het gemeentefonds. Die gesprekken te voeren langs 3 invalshoeken: 1) wettelijke aanpassingen die gemeenten kunnen helpen om inhoudelijk en financieel meer grip te krijgen. 2) taken die verlegd kunnen worden naar een ander overheidsniveau omdat ze daar

voortvarender dan wel efficiënter opgepakt kunnen worden. 3) taken die juist bij gemeenten moeten blijven omdat het daarop van wezenlijk belang is dat zij het dichtst bij burgers staan.

- In de basis geen nieuwe taken of uitbreiding in bestaande taken te accepteren zolang er geen balans is tussen taken en middelen voor gemeenten. Dit wel per geval voor te leggen bij de leden van de VNG en daarbij te betrekken welke middelen voor die taken beschikbaar komen.
- In beeld te brengen in hoeverre bestuurlijke akkoorden nog kunnen worden uitgevoerd met de financiële middelen die nu in beeld zijn. Daarbij te kijken naar of ambities moeten worden bijgesteld en daarmee terugkomen bij de leden van de VNG.
- Zorg te dragen dat de meest kwetsbare groepen in onze samenleving hierdoor niet in de knel komen.

En gaat over tot de orde van de dag

Roelof Bleker
Burgemeester Enschede

Marc Teutelink
Wethouder Financien Enschede

A. Maathuis
Wethouder Almelo

Hans Olthof
Wethouder Olst-Wijhe

Mirjam Wijnja
Wethouder Financien Groningen

Hanneke Steen-Klok
Wethouder Financien Hengelo

Evelien Zinkweg-Ankoné
Wethouder Financien Oldenzaal

Richard de Way
Wethouder Financien Dinkelland

Bernard van den Belt
Wethouder Financien Kampen

David Vermorken
Wethouder Financien Borne

Marcel Scheringa
Wethouder Financien Steenwijkerland

Stephanie Onclin
Wethouder Financien Zaanstad

Jan Hamming
Burgemeester Zaanstad

Richard Kortenhoeven
Wethouder Financien Wierden

Ruud van Leeuwen
Wethouder Financien Dalfsen

Ondersteunende gemeenten:

Hellendoorn,

Hof van Twente,

Rijssen-Holten,

Aalten

Rheden

Hoorn

Wageningen

Heemskerk

Culemborg